Pelastakaa Lapset - Rädda Barnen
Save the Children

Pelastakaa Lapset ry:n lausunto EU:n vuosia 2021—2027 koskevasta monivuotisesta rahoituskehyksestä

Euroopan unionin seuraava rahoituskehys asettaa EU-maiden lapsille antamat lupaukset testiin. EU:n rahoituspäätösten täytyy edistää lasten oikeuksia ja hyvinvointia unionin rajojen sisä- ja ulkopuolella. Nyt tehtävillä valinnoilla on ratkaiseva merkitys seuraavalle sukupolvelle. Haavoittavassa asemassa olevien lasten huomioiminen varhaisessa vaiheessa, on paras tapa varmistaa, että nämä lapset saavat kehittyä kykyjensä ja voimavarojensa mukaisiksi upeiksi, ainutkertaisiksi ihmisiksi.

Ulkosuhderahoituksessa käytössä olevat useat instrumentit yhdistetään yhdeksi isoksi Naapuruus-, kehitys- ja kansainvälisen yhteistyön välineeksi (NDICI). On varmistettava, että uusi instrumentti kokonaisuudessaan tukee kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamista ja lasten oikeuksien toteuttamista:

- Komission ehdotuksessa on asetettu 92 % ODA-minimivaatimus NDICI-instrumentille. Valtioneuvosto pitää linjausta "alustavasti oikeansuuntaisena" – tätä kirjausta on syytä vahvistaa. 92 % ODA-minimivaatimuksen tulee koskea nykyisen rahoituskehyksen tavoin koko ulkosuhteiden rahoitusta eli Naapurialueet ja muu maailma -otsaketta, eikä ainoastaan NDICI-välinettä.

- NDICI-välineen ohjaus on sidottava selkeämmin Agenda 2030 ja kestävän kehityksen tavoitteiden toteuttamiseen. Erityisesti on huolehdittava köyhimpien maiden ja hauraiden valtioiden priorisoinnista rahoituksessa.

- Köyhyyden kierteen katkaisemisessa lapsen oikeuksien edistäminen ja lapsiköyhyyden vähentäminen on erityisen tärkeää. Vähintään 25 % alueellisten ohjelmien alla tapahtuvasta rahoituksesta pitää kohdistaa kaikkein haavoittavimmassa asemassa olevien lasten tukemiseen.

- Lapset on tunnistettava erityisenä ryhmänä, joihin panostaminen tuottaa tuloksia pitkään. Lapsia on kuultava ja heillä on oltava mahdollisuus vaikuttaa heitä koskeviin kehitysohjelmiin – varsinkin, kun osassa kehitysmaista lapsia on jopa yli puolet väestöstä.

Ulkosuhderahoitusta läpileikkaa pyrkimys muuttoliikkeen estämiseen. Olemme huolissamme siitä, että tällä hetkellä EU:n ulkosuhderahoitusta rakennetaan ensisijaisesti vastaamaan muuttoliikkeen hallintaan, ei köyhyyden vähentämiseen. Uhkana on, että EU:n pitkäjänteisellä kehitysyhteistyöllä ansaitsema maine ja vaikutusvalta murenee muuttoliikekysymyksen ylikorostamisen vuoksi.

Seuraavan rahoituskehyksen pitää priorisoida lapsiköyhyyden vähentämistä Euroopassa. Yli 25 miljoonaa eurooppalaista lasta uhkaa köyhyys ja syrjäytyminen. Tulevassa rahoituskehyksessä täytyy varmistaa vähintään nykyinen lapsiköyhyyden vähentämiseen tähtäävä rahoitustaso.

- ESR+-ohjelman tavoitteet täytyy selkeästi sitoa Agenda 2030 ja kestävän kehityksen tavoitteiden toteuttamiseen, tukemalla jäsenmaita köyhyyden (1. tavoite) ja eriarvoisuuden (10. tavoite) vähentämisessä, terveyden ja hyvinvoinnin edistämisessä (3. tavoite), koulutuksessa (4. tavoite), tasa-arvossa (5. tavoite) ja lapsiin kohdistuvan väkivallan lopettamisessa (16.2. tavoite).

- ESR+-ohjelman rahoituksesta 30 % on syytä korvamerkitä kohdistettavaksi sosiaaliseen inkluusioon:
    - kohtuuhintaisiin, laadukkaisiin palveluihin: terveydenhuoltoon, varhaislapsuuden koulutukseen ja hoivaan, sosiaalityöhön ja lastensuojeluun.
    - köyhien lapsiperheiden sosiaalisen inkluusion edistämiseen, painopisteenä etenkin romanivähemmistö, maahanmuuttajat ja pakolaiset.
    - syrjinnän vastaiseen työhön.

On varmistettava, että turvapaikka- ja maahanmuuttorahaston Asylum and Migration Fund (AMF) kasvava rahoitus auttaa turvaamaan liikkeellä olevien lasten, erityisesti yksin saapuneiden alaikäisten asemaa. Rahoituskäytännöissä on varmistettava, että jäsenvaltiot noudattavat kansainvälisiä sopimuksia turvapaikkajärjestelmästä.

- Lasten osuus turvapaikanhakijoista, erityisesti yksintulleiden alaikäisten määrä pitää huomioida rahoituspäätöksissä. Samalla jäsenmaat on velvoitettava kohdentamaan osa rahoituksesta nimenomaan turvapaikanhakijalapsista huolehtimiseen.
- Rahoitusta on kohdistettava rajat ylittävän lastensuojelun pilotointiin. Tiedon jakaminen ja viranomaisyhteistyön heikkous on tunnistettu tekijöinä, jotka johtavat lasten katoamiseen turvapaikkajärjestelmästä.
- On varmistettava rahoitus toimivan yksintulleiden alaikäisten holhoojajärjestelmän rakentamiseen etenkin tärkeimpiin maahantulovaltioihin.
- Rahoituksessa on panostettava lasten pääsyyn esi- ja perusopetukseen sekä mielenterveyspalveluihin. Nämä ovat keskeisiä tapoja tukea kotoutumista jo varhaisessa vaiheessa.

Lisätietoja:

Tapio Laakso
Vaikuttamistyön asiantuntija (ulkosuhderahoitus)
p. 050 433 1382
tapio.laakso@pelastakaalapset.fi

Tiina-Maria Levamo
Vaikuttamistyön asiantuntija (ESR+ & AMF)
p. 050 570 6360
tiina-maria.levamo@pelastakaalapset.fi